

א] רש"י ד"ה ואיכא
ימוחיב וכו' מכלל דמדינת
הים באותה מדינה נמי לא
גריד וכו'. נמחק מלת לא:

דעפער. דאז מיינט ממדינה למדינה
צא"י ולא נכתב לפניו אין צריך ליפסול
שליחותו על קו; אבל לכסחילה.
אז הוה ממלך הוה מורין ליה דליקו
עליה; קמ"ל. משנה. יתרה דסיפא
ללא צריך; ואיכא דמוסיב הכי כו'.
ומיחא ליה למדק מרשא ולאומי
ולאו לאומי מסיפא דקתיב בהדיא
המציג אטו צדק ישראל אינו צריך
אלמלא עומא משום לשמה הוא דמסוך
דצרישא תני בהדיא ממדינה למדינה
ויספא לא הנה ממדינה למדינה ואי
הוה מוסיב ליה מיינה הוה משני ליה
דלמאח צדיקיה עמיה תאי ואמ"ל

דאמינה צי תרי ממדינת הים רבה מנריך רבא לא מנריך: ואינו יכול.
מפרש ואזיל מאי היא: יסקיים בחוסמיו. יבאו המכירים החמימה וכשר:
סוף

[illegible]

ביון ראיכא עולי רגלים מישבח
שביחי. ואע"ג דלענין מחאה שלא בפניו אמרינו בחזקת הצמים

(כ"ז דף לח:) סתם יהודה וגליל כשעת חירום דמי ולא הוי מחאה היינו משום שאין המחזיק דרכו לחזר אם עשו מחאה חבל הכא

ששחזרתם אחר עדים המכירים חתימת העדים מזויין לקיימו (י"א) ו
 שנתכנסת משכונה לשכונה אטו במחזא מי לא הוה מחאה וי"ל דהסא א
 דרך הליכתם יאמרו לאחרים ומצרך חזרה אית ליה כדאמרין הסא
 יצחק עיר אחת היתה בארץ ישראל ב'ל בלא ר' יצחק נמי יס להוסיף
 לדאון בקיאו לשמה: **ש"ה"ן** מקפידין זה ע"ז זה. ומירוס לידהו הוי
 נכחן במהמוניא להגמוניא וזה רבד לא חסין לאחסיפו
 אכל יתן דקטני משוס להוה במדינתה הא חסין שאלמר ככל
 רגליה משפס שמיי לא הוה מלי תמינעו מאי בנייבול דלכתי
 עולי רגליה

דודא ממדינה למדינה
ממדינה ענין אבלי ממדינה
ממדינה באי" (ב) (א)
שכחתי שיראת ואעני
אבאח בתי דינין דקדיש
אבאח בתי דינין דקדיש
היוני מעיני לרבי במדינת
ללא צריך שיראת
שכחתי שיראת ולא
ישנין לרבי במדינת
שמה: ששכחתי אפילו
התמנהגה להמנהג אסר
יצחק עני אחת
היתה באי" ועפסית
ומה והיו בתי שני
המנהגים שהיו מקדישם
על זה. לפי הוצרכו
המנהגים אפילו מהמנהגים
המנהגים ואעני דבאי" **דבאי"**
קצתן לשמה כיון
מקדישם זה על
שלא יעברו אלו
על זה ולא שכחתי
שיראת אפילו זה לומר:

(ג) נראה ד"ל אבל ממדינה
מדינה בא"י כיון דאיכא עולי
גלים דשכיחי שירתא וזמן
אין צהמ"ק קיים נמי האיכא
צמי דגנים וכו'.

י א ש"ע אה"ע סי קמב
סעיף יד בהג"ה:
יא ב מ"י ס"ז מהל'
גירושין הל' י"ד סמב
עשין נ עוש"ע שם סעיף
יח:
יב ג מ"י שם הלכה ז ח
עוש"ע שם סעיף ח:

שנים הכי נמי יפרש לרצה ללחא
שלמדו רצה ורצה שוים ואומרו ר"ת
דלרצה נוחא דתנא אינו יכול ללשמוע
דבעי קיום חותמיו אבל ציוול כמי
לחומר כפני נכתב אע"ג דלא חשיב
לרצא כדמי קיום חותמיו אבל לרצה
כפני נכתב עדיף מקיום חותמיו
שמעיד שנעשה לשמה ע"כ תנא אתא
ללשמועין דאינו יכול כמי בקיום
חותמיו כיון דלוקמטין לאחר שלמדו
יכול נמי חשיג ליה בקיום חותמיו
וולקמן מתפש אי הכי חד נמי ליבעי
שמואל מרב הונא אי כמי בקיום
חותמיו כיון דליכא למיחש למידי או
דילתנא לא פלוג בין למדו ללא למדו
וומשני בחד פשיטא ליה דלרץ גזירה
משום שמה יחזור הדבר לקלקול ורי
מתפש דמי פריך אי הכי יכול נמי
היכא דאין דרץ קיום לא יטערך לומר
ללרצה כפני נכתב ונחתם כיון דלמדו
ולעיל אמרינן בלחיה צי תרי ובלאותה
מדינה במדינה הים דלרצה כפני
נמי קתני מתניתין דלרץ כדולה מתני'
אחת לן ללאומא בלמדו מתפרץ
ומתני' דהאש עזמה מצינא גיטא
ווא"כ רישא נמי איירי בלמדו ובענין
זה י"ש לפרש אי הכי חד נמי ומתחילה
כתב רש"י בפירוש כתב ידו דרץ
קושיא דאי הכי יכול נמי ואי הכי חד
נמי איירי למאי דלסקא דעתא
ומתקרא לרצה לית ליה דרצה דכן
דורך ה"ס דכתב דליתותב מחל
הדר מותבי ליה מאידך ושוב מחקו
דרש"י ואין לפרש יכול נמי לא יטערך
לרצה כפני נכתב כיון דלמדו בשלמא
לרצה דחייש לאחלופי נוחא אבל לרצה
דירענו לא מפני א"כ לא חשיב לאחלופי
ומה דרץ כפני נכתב דלא לקמן ברש
פרק שני (דף נז:) משמע דכיון
דליחתקן כפני נכתב לרצה משום לשמה
ומודה רבה דלרץ לאומרו ואפילו אחר
שלמדו משום אחלופי: **שלא** תחזוק
בשאיחות. פירוש בליתותב דכול:
אי הכי בער נמי. לרצה נוחא דמי
מיימי ליה בעל ליכא למיחש
לזיוף דאינו חשוד להכשילה במתכין
אלא לרצה בצעל נמי ליחוש שלא
יערער דמתחילה לא היה יודע שזרץ
ללשמה ומשני מיעקט נקוט בדייה כיון
שערעור זה אינו אלא לעו: **למה** למיחש
דיערעור וזו דנקוט ליה: **ב**י תרי
דמייתו גיטא ב' לפי זה ליכא בינייהו

צריכן לומר אפילו אחר שלמדו דלא
אומרים צפינו (6) דדייק מינה רבה
הוא צפינו דוקא: **שלא** תחזוק
יו חד לא גזרין:
והתמידי ואת' וליחשביה (לקמן דף עו.)
לא והכל לא תנא ואם תאמר להאי
משמע דקסבר לפי שאין בקיאין לשמה
הא ר' יוחנן אית ליה צפ"ט (סס) דג'
יפאח למעוטי תתנו לה ולא אמר צפני
דף עו: דאית ליה לר' יוחנן לפי שאין
ימר צפרק שני (ג"ו סס) לרבי יוחנן:
א

בעא מיניה שמואל מר
 דהא שנים שחיבאי נז
 ממריתין הים צריכין
 שיאמרו בפנינו נכתב
 ובפנינו נחתם או אין
 צריכינ אמר ליה אין
 צריכינ ומה אילו יאמרו
 בפנינו גרשימי מר
 אעפ"י
 שחיבאי ואנין מבידוק
 החתימה נתנונן ואין
 לאשה ונשאת לא האן
 הבעל יכול לערערה וזין
 ומזן שחיבאי יבא ויאמר
 לאשה את זיופת את
 האמר לו חרי עדס
 שאתה מסרותו בידם כתוב
 וחתום פניך כק
 שחאון מקריבין הולכין
 אעפ"י שאין השולחן
 מכירים החתימות כיון
 שפועלים ים הבעל נתן
 לון אינו צריך שום
 קיום עולם. ודמותה
 ומי גבי שטרות הלוה
 יכול לומר מלכות אתה
 זיופת הוה השטר צריך
 המלוה לקיימו ואילו
 מכיא המלוה עדס ים
 הלוה מסור בידו כתוב
 וחתום ים הלוה אתה
 כתובים שטר ללוה אעפ"י
 שאין מלוה עמו שוב אינו
 צריך להקיימו שהרי לה
 הבעל בפני כ"ה מקיים
 ששכסורו לו אבל אם
 היה השלתי אחד אעפ"י
 שאומר ים הבעל מסור
 לו אינו נאמן להחשיב
 הבעל איהו ומחר אם
 יבא יאמר בפני נכתב
 ובפני נחתם והיימנותו
 כפי חרי הרי הוה סבור
 כרבא אלא תישישן לאין
 כפיאן לשמה דאלו
 תישישן לאין לא הביאו
 זמ חז לא הביאו חרי
 ומכאן מוכיח שחלכה
 חריבא. וזאת המביא נז
 ממריתין הים ותנתי לה
 אלא אמר בפני נכתב
 ובפני נחתם אם נתקיים
 החתומין שכר אורא לאו
 פסול חרי אומר לא
 הוצרכו לומר בפני נכתב
 ובפני נחתם להחליט עליה
 אלא להקל עליה. וזין
 אעפ"י שאין עילוי עוררים
 שחאון מקריבין החתומין
 ולא היבין לה לאשה
 להנשא לו בלא עדס
 דידוקא כא"י ודשתינו
 שיחאון איהו יבא הבעל
 לערערה עדס מצויים
 לקיימו או היבין לה
 אלא קיום ונשאת לו
 אבל ממריתין הים דלא
 שכיחי שיחאון לא היבין
 איהו לאשה עד שיחאון
 איהו תנשא לה בלא קיום
 ויבא הבעל וערעור וזה
 נזמט ע"פ לקיימו וזה
 הגזט טבל ובינה מדרשים:
 הוה אומר מר שהצריכין
 הכמים לומר לשלחן פני
 נכתב ובפני נחתם לא
 להחליט על האשה ולומר
 אעפ"י שהוא מקריבין את
 צ"ל שמה לא נכתב
 לשמה אלא להקל עליה
 שאעפ"י שאין עדס מצויין
 לקיימו הוא נאמן בשנים
 לערעור לא תחזיתיה וזה

לקיימו כשנים באומרו בפני נכתב ובפני נחתם והיום ומחר אם יבא הבעל ומערער לא משגיחין ביה

גמ' בריצד יעשה. עי' לקמן
פל ע"צ מד"ה אומר
חזקיה :

כפי כמה נותנו לה.
שליח את צאנו וחזקו
בנשים כפי נכח שר
א. ש"ר נעשה עד.
צין לקדושי צד
מחול לנעל חזון מורק
שליח עם דירות שים.
או אם שים שלמים שר
יחול ששים משרים דבר
קדושי צד ואין עד
נעשה דין. המעלה על
דבר אל נעשה עד דין
חלול דבר וגם אם חלול
אל דבר ונעשה עד
נעשה עליה עד
עדות עמו אלל איי
מעריך אחרים נפשו.
ונראה בעיני דמורח המכונ
הוא, דמתי ועמלו שר
האשנים שר. נעשים
המכונ מדבר לפני אי
יחיו לפני חריון
המים אין חריון ויחשבו
ודין (רשמים) צד קד.
המביא צד משרים
הים. לנשה עשאו נעלה
שליח חלול
המכונות דבר לפני נכח
וכפי נחם (ב"ס הו).
יוראי. מי נעשאו עד
גו וה (שם). שר אחר
לשמה. שר אחר
שנה שם ששים ונראה
וחזון לקדושי צד.

קנתנה ובינן דחמיא כותיה.
 דר' יוחנן הלכתא כותיה.
 נזר מאיר משום ר' אלעזר
 אמר בפני נכתב בפני
 נחתם בפני הודל ממו
 פי' כיצד קוצא השתא
 ואמר הכי מ' משום ר' אלעזר
 אמר לה בההיא שעתא
 ואמר הכי יוציא והודל
 ממוז אי' נמי [אלא] ואלא
 בעל [אלא קאי] ומעטע
 ואמאי יוציא הודל ממו
 אי' מ' אמאי לטעמיה
 דאמר רב הונא ממוז
 ויעלאל ממוז היה ר'
 מאיר לה השעה ממטע
 שטעבו חכמים בגיטין
 הודל ממוז ואין הלכה
 כרב' מאיר יוציא ודריבס
 הלכה כדריבס. תניא בפ'ק'
 ורשפתא גיטין תמריא
 ופ' מעריתא ממוז אלא אמר
 לה בפני נכתב בפני
 נחתם היה דו נוטל ממו
 אפילו לאחר ז' שנים
 ונעולה לה ואמר לה בפני
 נכתב בפני נחתם: כן
 הדיא בעא לאתריי גיטא
 אחא לקמהי ד' תמריא
 הוזה ממנה גיטין פי'

משגיחין ביה: לפי שאין עדים כהן וכיון דלקיימי הוא בעינן תלמא כדלמרינן בכתובות ב' ש' (דף כא): דקיום שטרות בשלשה: וספכר. דכ"י הוא: ולא. מדסיימין לעיל דרבי' הוא דלמך לפי שאין בקיין מכלל דרבי יוחנן בר פלוגתא לעיל אמר משום לקיימו והכא סיימין דר' יוחנן הוא דלמך בפני שנים: ועוד הא רבה אית ליה דרבא. ואפילו למ"ד לפי שאין בקיין לשמה אית ליה נמי לקיימו ויבדעי תלמא: בשלשה נעשה עד ועד נעשה דין קמיפלגי. כלומר אי אמרינן כי היכי דשליח נעשה עד הכי נמי עד נעשה דין קמיפלגי: מ"ד בפני שנים קסבר. כי היכי דשליח נעשה עד ה"נ עד נעשה דין הלכך מתקריף בהדיהו והוו תלמא: ומ"ד בפני שלשה קסבר. אף ששליח נעשה עד איננו נעשה דין: הכי גרסינן: והא קיימא לן בדרכנן דעד נעשה דין. כגון גבי קיום שטרות אמרינן בכתובות (סג) שלשה שיסבו לקיים את השטר וקרא ערעור על אחד מהם כו' והיונן בה למימרח דעד נעשה דין כו' ומותבינן ומשינן ה"מ בעדות החדש דלורייתא דכלל בדרכנן עד נעשה דין: כיון דאשכחיה כשרה כו'. ונשה מכשרת בשנים ומנין דמיימא ליה אשה וסמכין עלה לאכשורי נמי בשנים ואשה לא חיוא לאכטורפי בהדיהו לתלמא: יוליא. מי שנשאה בגט זה: משום דלא אמר (לה) יוליא. בתמיה והא גט כשר הוא ופכפיו נכתב ונשאה דלא אמר לה ולי ממזר: אשא לקמיא דרבי אחי. באותה העיר שהיו כותבין אותו: ממונה אני. דק"ל (קידושין דף ו') כל שאינו יודע צט"י גיטין וקידושין לא יאה לו עסק עמהן והוו ממנה גזרלא רבה לאורוי היכי נעצדי: לא לריבא. אלא בשטרות אחת: אפילו

יג א מ"י פ"ז מהל'
 גירושין הלכה ה' מהל'
 עשין ז טו"שע' אה"ע סימן
 קמב סעיף א'
 יד ב מ"י שס ו' פה"מ מהל'
 אלוטו' (ט"ז) טו"שע'
 ט"מ סימן קכ"א סעיף ט'
 וטו"שע' אה"ע סימן לה
 סעיף ז'
 טו ג מ"י פ"ה מהל'
 עדות הלכה ט' מהל'
 עשין קט טו"שע' ח"מ סי'
 ז סעיף ה' מהל':
 טז ד מ"י פ"ז מהל'
 גירושין הלכה ה' מהל'
 עשין ז טו"שע' אה"ע סימן
 קמב סעיף א'
 יז ה ו מ"י שס ו' פה"מ יב
 טו"שע' אה"ע סימן טו:

מצויין בקיבו. לא בעי לשנוי דסכר
כאידך לישנא דפ"ב (לקמן דף ט.) דההוא
לישנא דפס' דקאמר שנים אין לריסין
לומר דשני נכתב הוא עיקר דקאמר
עלה ימד הוא שלא תמוט ועוד
דבההיא שינויא לא הוה משני הא
דפרין והא רבה אית ליה דרבא:
והא קיימא אן ראין עד נעשה דיין
ה"ט בדאורייתא בוי. רש"י
לא גרים ליה והדין עמו דכיון דפשיטא
דנדרבנן עד נעשה דיין דפרין
לנפוק היכי פריך מעיקרא הא קיימא
אן דאין עד נעשה דיין דהא פשיטא
דלא ס"ד דהכא הוי דאורייתא ומיהו
בפרק קמא דמכות (דף יא. ב.) יט
קאמ' כענין ודא גבי רר קטן מטבילין
אותו על דעת ב"ד פשוט מאי קמ"ל
מנא זכין לדע' שלא כפיין ו' והדר
פריך והא קי"ל דודאי עבד בהפקירא
ניחא ליה: **הבי** גרים ר"ת כיון
דאשה בשירה להציא את הגט זימנין
דמימי ליה איתתא וכן פירש רבינו
מנחם ור"ה דהוא מני' למימר זימנין
דמימי ליה לרוב: **ביכר** יעשה.
פ"י ביכר יעשה לרובן שנישאה לבתהיה
מאז אס' נישאת שלא תאז אצל לולד
אין לריך תקנה דבלא תקנה לא הוי
ממור דליה להו כל המשנה כו' ולרימ'
ביכר יעשה קודם נישואין אצל לאחר
נישואין מסתבר דלר"ת אין תקנה
דכיון דהולד ממור א"כ כל הדרכים
האלו בה ותאז מזה ומזה וכל ההו'
דמנ' לקמן בהזכור (דף ט. ב.)

אפילו

ממנה ולתתו לה פעם אחרת כדי שיראה שהוא שליח בלבד דרוקא לשליח המונה רבנן כבי ור' מאיר סבר כיון שכבר נתנו לה יצא מתורת שליח ותו לא מהימין הילכך לא סגי ליה בהך

דאמירן כל מי שאינו בקי בטיב גיטין וקידושין לא ידא לי עסק בהן והיו ממנים אדם גד יעשום א"ל צריך אתה לעמוד על כל אות ואות אתא לקמיה דר' אמי ור' אסי א"ל לא צא אתה מוציא לעז על גיטין הראשונים רבה בר בר חנה אייתי גיטא פליגה איכתיב קמיה ופ

(א) וְאֵלֶּיךָ שָׁמַע קוֹן וְכִי
כְּשִׁיחִיטָהוּ לְשִׁמָּה כְּשִׁחִיטָהוּ אוֹתוֹ וּמַחֲלִיקִין אוֹתוֹ. וְלִי נִרְאָה קוֹן קוֹלֵמוֹס
קוֹל קוֹלֵמוֹס כְּשִׁחִיטָהוּ כֹחַ וְקוֹל הִירֵיעָה שֶׁהוּא שִׁמְעָה כְּמִי שְׁאוֹמֵר
קוֹן. וְאִתּוֹ דְּגֵרֶסֶי קוֹל קוֹלֵמוֹס: **דִּנְפֵק לְשׁוֹקָא.** סוֹפֵר יֵאל לְשׁוֹק
לְמִקְוֵס שֶׁשׁ שֶׁשׁ זֵי אֶלֶס הֶרֶבָּה:
מִכּוּ דִּמְיָא חִינֵי אַחֲרִינָא אֲשַׁכְחִיָּה.
שִׁמְעוּ כְּמִשְׁכּוּ שֶׁל זֶה: וְאֵל. לְכַחַד לֹא גַט:
הָא רֵבָה אִים לִיה דְּרֵבָּה. וְהִי נִמִּי
דְּגַמְרִי הָא כִּיּוֹן דִּמְמַדִּינָה לְמַדִּינָה
וְהוֹלֵכִין תְּלַמְּדִים זִוּוּ לֹא וּמַשְׁאֵר
הוּא זַעֲיִין לְקִיּוּמוֹ: **מִסִּיכָא.** יִשְׁכִּיחַ
קְבוּעוֹת אֶחָד כְּסוּרָא וְאֶחָד זְנִיחָא
וְהוֹלֵכִין תְּלַמְּדִים זִוּוּ לֹא וּמַשְׁאֵר
עִיּוּרִת לֶהֱן לְלִמּוּד תּוֹרָה: **בְּגִירִסִּיָּהוּ**
טְרִידִין. וְאִין מְכִירִין חֲתִימוֹת:
אִיסְמֵר נִמִּי. דְּעִמְמָא מִשּׁוֹס דְּשִׁכְחִי
מִתִּיבָתָא הוּא: **מִכִּי אֶסָּה רֵב לִנְכָּל.**
וְקִצֵּה יִשְׁכָּה כְּסוּרָא וְזִשְׁמֹאל
הוּא זְנִיחָא. וְנִהֲרֵדְעָא. אֶלֶס מַעֲיָקָרָא
לֹא וְעִי' דְּגַמְרִי' דְּמַשְׁגְּלָה יִכְנִיעָה
לִנְכָּל (מִלְכִּס ז' ד') וְהַחֲסֵר וְהַמְסַגֵּר
עִמּוֹ לֹא פִסְקָה תּוֹרָה מִהֶס: **מִרְסָּה.**
לְמִזְרָחָא שֶׁל עוֹלָם כְּסוּפָה הִי מַדִּינָה
הִיא בְּזִמְרָתָהּ שֶׁל אִי: **וְקִסָּה.** עֲלֵמָה:
כְּמוֹרָה. כְּמוֹרָה הַעוֹלָם דְּהוּא מַדִּינָה
הִיא: **מַשְׁכּוּ לְפָנֵינוּ.** שֶׁל עוֹלָם וְכָל
הַחֵם קִיּוּמָא בִּין עִמּוֹ לְפָנֵינוּ: **לִכְר**
מִכָּל. דְּאִיכָּא טַעמָא לְהַמִּירָה:
כְּמַחֲלוּקָה לְיוֹחֲסִין. זַפִּי עֲשֵׂרָה יוֹחֲסִין
(קְדוּשָׁה ד' ע"א) דְּקִי"ל כֹּל הַאֲרָלוֹת עֵיטָה
לְאִי' וְאִי' עֵיטָה לִנְכָּל וְאֶפְלִיגוּ הַחֵם
עַד הֵיכֵן הוּא: **אֶרְבָּא סְנִינָא.** עֲרֵבָה
שֶׁנִּהְיָה מְסוּמָה לְגַסֵּר: **וְהִי גַמְרִי.**
דְּנִי אֶרְדִּישִׁי: **וְהָא רֵבָה אִים לִיה**
דְּרֵבָּה. וְכִיּוֹן דִּמְמַדִּינָה לְמַדִּינָה הוּא
זַעֲיִין לְקִיּוּמוֹ: **וְהִי דְּנִי אֶרְדִּישִׁי:**
אִוִּי לְשׁוֹקָא. לְאֶקְטִיסְפוֹן וּמוֹסְרִין
לֶהֱן שֶׁשׁ עֲדִיּוֹת וְחִתּוּמִין (א) שֶׁ
כְּשִׁטּוֹת וְהַשְׁטָרוֹת יֵצֵד זֵי
לְאֶקְטִיסְפוֹן עַד וּמִן שִׁינְגִּיס לְפִיכָּךְ
זֵי אֶקְטִיסְפוֹן מְכִירִין חֲתִימָת זֵי
אֶרְדִּישִׁי הֵלֶכֶךְ גַּט שִׁנְחָתָם כְּאֶרְדִּישִׁי
וְנִשְׁתַּלַּח לְאֶקְטִיסְפוֹן עֲדִים מְזוּיִין
לְקִיּוּמוֹ וְאִף זֵי אֶרְדִּישִׁי כְּשִׁחִיטָהוּ
שֶׁ לְשׁוֹק יִקְיִימֵהוּ. אֶלֶס זֵי אֶרְדִּישִׁי
אִין מְכִירִין חֲתִימָת זֵי אֶקְטִיסְפוֹן
וְעִי' יוֹסֵף שְׁחִלְכִין שֶׁסְּמִיד לְסוּמָרָה
לְכָל יוֹסֵף שְׁחִלְכִין שְׁחִיטָהוּ טְרִידִין וְאִין
נִמְנִין לֵב לְהַסְתַּלַּח וְלִהְיוֹת חֲתִימָת
זֵי הַעִיר: **מַעֲרָסָא לְעִרְסָא.** מַשׁוּרָת
הַכְּתִים שְׂכָדָה רַחֲמֵי לְשׁוֹרָה שְׂכָנָה:
מַשְׁכּוּנָה לְשׁוֹכָה. סָמָס שְׂכוּנָה שְׁלֵשָׁה
זִמִּים כְּמַסְכַּת עִי' (דף כ"א): **דְּנִינִי.**
אִין מַשְׁתַּחֲוִי כְּתִימִין שְׁטִירִידִין כְּסוּמָרָה
וְאִין מְכִירִין חֲתִימוֹת שְׂכִינִיָּה:
לֹא לְרִיכָּה. דְּכָל כְּאֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל:
דִּלִּי

תורה אור השלם

1. וְאִמָּר יְיָ אֱלֹהֵי מִצְרָיִם
תִּפְתָּח הַדֶּלֶת עַל כָּל
יִשְׂרָאֵל הַיּוֹמָר:

גליון הש"ס

גם לבר מכלל ע"י יצחק
דף עז ע"פ מדרש קפסין:

הנהגות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אולי לשוקא
וה' וחותמין שם
בשטרות:

מוסף רש"י

בבב רב אמר כא"י
לגישין. לפי ששם נני
מורה ובקולין לשמה ובני
ישיבה מניין ללך וללמוד
משם מורה מכל מקומות
(סוכה ד'). כמחלוקת
ליוחסין. בלרבה ורמיה
של נכל כך מחלוקת
לגישין. דקיימא לן הנהגה
גט משאר ארצות נריך
שואמר בפני נכתב ובפני
נחתם. לפי שאין בקולין
לשמה. והנהגה גט מלך
ישראל נכלל ליתו נריך
לומר, ונכלל הכי הוא כדרך
ישראל לגישין, שאף הם היו
חכמים ובקולין לשמה
(קדושין ע"ב). עד ארבע.
אגם של קנים וערבה
שקורין אושר"ה. תניינא
דגישרא. שני אגמים היו
למטה מהגשר זה למטה
מה (שם).

אִפִּילוּ שִׁמְעָה קוֹן קוֹלֵמוֹס וְקוֹן מְגִילָסָא. חִיקוֹן הַקּוֹלֵמוֹס וְהַקֶּלֶף שִׁמְעָה
כְּשִׁיחִיטָהוּ לְשִׁמָּה כְּשִׁחִיטָהוּ אוֹתוֹ וּמַחֲלִיקִין אוֹתוֹ. וְלִי נִרְאָה קוֹן קוֹלֵמוֹס
קוֹל קוֹלֵמוֹס כְּשִׁחִיטָהוּ כֹחַ וְקוֹל הִירֵיעָה שֶׁהוּא שִׁמְעָה כְּמִי שְׁאוֹמֵר
קוֹן. וְאִתּוֹ דְּגֵרֶסֶי קוֹל קוֹלֵמוֹס: **דִּנְפֵק לְשׁוֹקָא.** סוֹפֵר יֵאל לְשׁוֹק
לְמִקְוֵס שֶׁשׁ שֶׁשׁ זֵי אֶלֶס הֶרֶבָּה:
מִכּוּ דִּמְיָא חִינֵי אַחֲרִינָא אֲשַׁכְחִיָּה.
שִׁמְעוּ כְּמִשְׁכּוּ שֶׁל זֶה: וְאֵל. לְכַחַד לֹא גַט:
הָא רֵבָה אִים לִיה דְּרֵבָּה. וְהִי נִמִּי
דְּגַמְרִי הָא כִּיּוֹן דִּמְמַדִּינָה לְמַדִּינָה
וְהוֹלֵכִין תְּלַמְּדִים זִוּוּ לֹא וּמַשְׁאֵר
הוּא זַעֲיִין לְקִיּוּמוֹ: **מִסִּיכָא.** יִשְׁכִּיחַ
קְבוּעוֹת אֶחָד כְּסוּרָא וְאֶחָד זְנִיחָא
וְהוֹלֵכִין תְּלַמְּדִים זִוּוּ לֹא וּמַשְׁאֵר
עִיּוּרִת לֶהֱן לְלִמּוּד תּוֹרָה: **בְּגִירִסִּיָּהוּ**
טְרִידִין. וְאִין מְכִירִין חֲתִימוֹת:
אִיסְמֵר נִמִּי. דְּעִמְמָא מִשּׁוֹס דְּשִׁכְחִי
מִתִּיבָתָא הוּא: **מִכִּי אֶסָּה רֵב לִנְכָּל.**
וְקִצֵּה יִשְׁכָּה כְּסוּרָא וְזִשְׁמֹאל
הוּא זְנִיחָא. וְנִהֲרֵדְעָא. אֶלֶס מַעֲיָקָרָא
לֹא וְעִי' דְּגַמְרִי' דְּמַשְׁגְּלָה יִכְנִיעָה
לִנְכָּל (מִלְכִּס ז' ד') וְהַחֲסֵר וְהַמְסַגֵּר
עִמּוֹ לֹא פִסְקָה תּוֹרָה מִהֶס: **מִרְסָּה.**
לְמִזְרָחָא שֶׁל עוֹלָם כְּסוּפָה הִי מַדִּינָה
הִיא בְּזִמְרָתָהּ שֶׁל אִי: **וְקִסָּה.** עֲלֵמָה:
כְּמוֹרָה. כְּמוֹרָה הַעוֹלָם דְּהוּא מַדִּינָה
הִיא: **מַשְׁכּוּ לְפָנֵינוּ.** שֶׁל עוֹלָם וְכָל
הַחֵם קִיּוּמָא בִּין עִמּוֹ לְפָנֵינוּ: **לִכְר**
מִכָּל. דְּאִיכָּא טַעמָא לְהַמִּירָה:
כְּמַחֲלוּקָה לְיוֹחֲסִין. זַפִּי עֲשֵׂרָה יוֹחֲסִין
(קְדוּשָׁה ד' ע"א) דְּקִי"ל כֹּל הַאֲרָלוֹת עֵיטָה
לְאִי' וְאִי' עֵיטָה לִנְכָּל וְאֶפְלִיגוּ הַחֵם
עַד הֵיכֵן הוּא: **אֶרְבָּא סְנִינָא.** עֲרֵבָה
שֶׁנִּהְיָה מְסוּמָה לְגַסֵּר: **וְהִי גַמְרִי.**
דְּנִי אֶרְדִּישִׁי: **וְהָא רֵבָה אִים לִיה**
דְּרֵבָּה. וְכִיּוֹן דִּמְמַדִּינָה לְמַדִּינָה הוּא
זַעֲיִין לְקִיּוּמוֹ: **וְהִי דְּנִי אֶרְדִּישִׁי:**
אִוִּי לְשׁוֹקָא. לְאֶקְטִיסְפוֹן וּמוֹסְרִין
לְהֵן שֶׁשׁ עֲדִיּוֹת וְחִתּוּמִין (א) שֶׁ
כְּשִׁטּוֹת וְהַשְׁטָרוֹת יֵצֵד זֵי
לְאֶקְטִיסְפוֹן עַד וּמִן שִׁינְגִּיס לְפִיכָּךְ
זֵי אֶקְטִיסְפוֹן מְכִירִין חֲתִימָת זֵי
אֶרְדִּישִׁי הֵלֶכֶךְ גַּט שִׁנְחָתָם כְּאֶרְדִּישִׁי
וְנִשְׁתַּלַּח לְאֶקְטִיסְפוֹן עֲדִים מְזוּיִין
לְקִיּוּמוֹ וְאִף זֵי אֶרְדִּישִׁי כְּשִׁחִיטָהוּ
שֶׁ לְשׁוֹק יִקְיִימֵהוּ. אֶלֶס זֵי אֶרְדִּישִׁי
אִין מְכִירִין חֲתִימָת זֵי אֶקְטִיסְפוֹן
וְעִי' יוֹסֵף שְׁחִלְכִין שֶׁסְּמִיד לְסוּמָרָה
לְכָל יוֹסֵף שְׁחִלְכִין שְׁחִיטָהוּ טְרִידִין וְאִין
נִמְנִין לֵב לְהַסְתַּלַּח וְלִהְיוֹת חֲתִימָת
זֵי הַעִיר: **מַעֲרָסָא לְעִרְסָא.** מַשׁוּרָת
הַכְּתִים שְׂכָדָה רַחֲמֵי לְשׁוֹרָה שְׂכָנָה:
מַשְׁכּוּנָה לְשׁוֹכָה. סָמָס שְׂכוּנָה שְׁלֵשָׁה
זִמִּים כְּמַסְכַּת עִי' (דף כ"א): **דְּנִינִי.**
אִין מַשְׁתַּחֲוִי כְּתִימִין שְׁטִירִידִין כְּסוּמָרָה
וְאִין מְכִירִין חֲתִימוֹת שְׂכִינִיָּה:
לֹא לְרִיכָּה. דְּכָל כְּאֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל:
דִּלִּי

אִפִּילוּ קוֹן קוֹלֵמוֹס. לֹא דְמִי לְסוּמָא דְּפִסְקוֹל לְהִצִּיָּא גַט כְּפִרָּה
שֶׁי' (לְקַמֵּן דף כ"א): **הַשְׁתָּא הוּא בְּבִית בּוֹי.** לֹא זַעֲיִין
לְמִימֵר דְּלִפְיָי נִכְנָס וְיִוָּלָא בְּבִית קְאָמֵר דִּיזֵאל וְנִכְנָס מִשְׁמַע לְמִקְוֵס
שֶׁסּוֹפֵר כֹּחַ: **בְּבִל רב**
פְּלִיגִי דְּכָלוּתָהּ מַדִּינָה מוֹרָה שְׁמוּאֵל
דְּלִין לְרִיךְ דִּלְפִי עִי' דְּלִמֵּר בְּגִירִסִּיָּהוּ
טְרִידִין הִינֵי לֹמֵר דְּלֹא חֲשִׁיבִי יוֹמֵר
מַשְׁאֵר חוּזָה לֹאֲרֵךְ וּמִכָּל לֹאֲיִי נִמִּי
לֹא אִיירִי דְּהִינֵי פְּלִיגְמָא דְּר' אֲבִינָתָר
וְרֵב יוֹסֵף כְּסוּמָן: **מִכִּי אֶסָּה רב**
אֶבְבָּא. פִּי' הִרְבֵּה יִשְׁכִּיחַ וְקִשָּׁה
דְּלִי' מִלִּי פִּרְךָ מִמְתִּין דְּמוֹנֵה
לְפָנֵינוּ שִׁנְיָתָה קוֹדֵם שְׂכָא רֵב לִנְכָּל
וּמִפְּרַשׁ רִי"ת מִכִּי אֶתָּה רֵב לִנְכָּל
וְהוֹרָה לֹא שְׁמִימוֹת יִכְנִיעַ שְׁגִלָּה עִמּוֹ
לִנְכָּל הַחֲסֵר וְהַמְסַגֵּר דִּינָה לְהִיּוֹת
כְּאִי' לְגִישִׁין וְכֵן מִפְּרַשׁ זִרִישׁ כָּל
מַעֲרִיץ (עִיּוּרִין דף כ"א). וְכִסּוֹף מְרוֹנָה
(ז"ק דף כ"א). וְלֹא גֵרָם אֶמֶר רֵב הוֹרָה
אֶמֶר רֵב שְׂרָב עֲזָמוֹ לֹא הִיָּה אֶמֶר
מִכִּי אֶתָּה רֵב לִנְכָּל וְיֵשׁ מִפְּרַשִׁים מִכִּי
אֶתָּה רֵב לֹא רֵב מִמֶּשׁ אֶלֶס כְּלוּמֵר
רֵבִינִים וְזַעֲיִין מוֹרָה:
וּמִכִּי אֶרְדִּישִׁי וְאֶקְטִיסְפוֹן אֶא
מַצְרִי. וְאִי' מִתְּרַדְּשִׁי
לְאֶקְטִיסְפוֹן נִמִּי. לְגִזּוֹר מוֹלִיךְ אֶטּוֹ
מִצִּיָּא כְּדִמְרִינֵן לְעִיל וְיִי' לְדִמְסָקָא
דְּרֵבָה אִים לִיה דְּרֵבָּה לִכְיָע לֹא
גִּזְרִין מוֹלִיךְ אֶטּוֹ מִצִּיָּא וְנִרְחַשׁ
דְּאֶרְדִּישִׁי לִנְכָּל דְּלִי כְּשִׁאֲרַח מוֹלִי' הִיכִי
זַעֲיִין לְמִימֵר מִימָא קִסְכֵּר לְפִי שְׁאִין
דְּגַמְרִי הָא חִינֵי גַמְרִי מִה מוֹעִיל
לְקַלְקוּלָא וְאֶקְטִיסְפוֹן עַל כְּרַחֲמֵי
לֹא מִכָּל דְּלִי מִכָּל אֶקְטִיסְפוֹן נִמִּי גַמְרִי
וּמִלִּי קְאָמֵר הִי לֹא גַמְרִי וְעוֹד
דְּכָל אִוִּי לְשׁוֹקָא נִמִּי אֶמֶרִינֵן לְעִיל
לְרֵב דְּקִי"ל כוֹטִימָא כְּאִסְרָא דְּשִׁכְחִי
מִתִּיבָתָא אֶלֶס וְדִלִּי אֶרְדִּישִׁי לִנְכָּל
וְאֶקְטִיסְפוֹן לֹא מִכָּל וְהִי מַמְדִּינָה
לְמַדִּינָה וְאִין עֲדִים מְזוּיִין לְקִיּוּמוֹ אִי
לֹא דְלֹא לְשׁוֹקָא וְהַשְׁתָּא פִּרְךָ שְׁפִיר
וְהָא רֵבָה אִים לִיה דְּרֵבָּה וּמִלִּי לֹא
מַצְרִיךְ מִתְּרַדְּשִׁי לְאֶקְטִיסְפוֹן כִּיּוֹן
דְּלִין עֲדִים מְזוּיִין לְקִיּוּמוֹ וְעִי' שְׁחִי
כְּמוֹכֹת וְלֹא וְלֹא הִיָּה אֶלֶס דְּגִלְתָּ
מִפְּסִיק כְּנִינִיָּה כְּדִמְרִינֵן זַפִּי כִּלְדָּ
מַעֲרִיץ (עִיּוּרִין דף כ"א): **מִ"מ חֲשִׁיבִי**
כְּשִׁי מַדִּינָתָה כְּמוֹ עֶזֶר הִירְדֵּן שְׁחִלְכֵּךְ
מִלִּי' לְעִינֵי חוֹקָה לְפִי שִׁירְדֵּן מִפְּסִיק
(א) וְאִין זֶה אֶקְטִיסְפוֹן דְּלִמְרִינֵן זַפִּי' ק
דִּימָא (דף י'). כֵּן זֶה אֶקְטִיסְפוֹן
דְּהוּא (א) מִלִּי' הוּא כְּדִמְרִינֵן רִשִּׁיָּה
דְּקִרָא מִן הַאֲרֵךְ הִיאָה יֵאל אֶשׁוּר וְיֵבֵן
אֶת נִינּוּה כו' (בְּרַאשִׁית י') (וְזַפִּי' רש"י)
כְּחַד הַחֵם רָכֵן זֶה אֶקְטִיסְפוֹן:
הִנֵּי יִדְעִי בְּחִתִּימוֹת יִדְעִיָּהוּ דְּהִנֵּי.
וְאִי' לְעִיל דְּלִמֵּר בְּגִירִסִּיָּהוּ
טְרִידִין אֶמֶרִי לֹא אֶמֶרִינֵן דְּנִי מִקְוֵס
מְכִירִין חֲתִימוֹת כְּדִמְרִינֵן הִיאָה דְּנִי
אֶקְטִיסְפוֹן מְכִירִין חֲתִימוֹת זֵי
לְמַדִּינָה לְמִקְוֵס כָּל: **וְהָא רבא** הוּא
הִיא דְּמַשְׁמַע דְּלִי הוּא כְּרָבָה לְפִי שְׁאִין בְּקִיָּא לְשִׁמָּה וְהָא מִחֲחוּלָא מִכָּל הִיא
דְּבִקְלִין לְשִׁמָּה וְיִי' דְּשִׁמָּה לְגִישִׁין וְלִיּוֹחֲסִין לֹא חֲשִׁיבִי מִכָּל דְּשִׁמָּה פִּי' כְּתִרָא דְּקִיּוּשִׁין (דף ע"ב) גִּבִּי רֵבִי וִירָא דְּרִישׁ
כְּמַחֲחוּלָא גִר מוֹתֵר כְּמַחֲחוּלָא מִשְׁמַע דְּלִין זֶה עֵיקֶר יִחַס שֶׁל כָּל וְהִיָּה דְּהוּא מִלִּי מִפִּיכָּךְ לְרֵבָה זֵי אֶזְבִּיחַ לְהוֹ נִמִּי
כְּרַבָּה דְּלִמֵּר לְפִי שְׁאִין עֲדִים מְזוּיִין לְקִיּוּמוֹ דְּלִי מִשּׁוֹס דְּלִין בְּקִיָּא לְשִׁמָּה וְהִיָּה לֹא גַמְרִי אִפִּי' כְּאִוִּתָה שְׂכוּנָה נִמִּי יִרְכִּיחַ אֶלֶס דְּנִיחָא לִיה
לְמִפִּיכָּךְ מִרְכָּא דְּלִי לִיה זְנִיחָא הִי וּמַשִּׁי שְׁאִי זֵי מִחֲחוּלָא וּמוֹתוֹךְ כֵּךְ אִין מוֹהֲרִין לְקִיָּים שְׁטִירָה כְּרֵבָה זֵי אֶרְדִּישִׁי כְּרֵבָה זֵי אֶרְדִּישִׁי כְּרֵבָה זֵי אֶרְדִּישִׁי
הַחֲתִימוֹת קוֹדֵם שְׁמוּרָה הִלִּיכְתָּן לְזֵי עֵרְסָא אֶחָד וּמוֹתוֹךְ כֵּךְ אִין מוֹהֲרִין לְקִיָּים שְׁטִירָה כְּרֵבָה זֵי אֶרְדִּישִׁי כְּרֵבָה זֵי אֶרְדִּישִׁי כְּרֵבָה זֵי אֶרְדִּישִׁי
מַצְרִיךְ דְּקִסְכֵּר דְּכִוְלָה עֵרְסָא יוֹדְעִין כֹּל אֶחָד כְּהִלִּיכְתָּן חֲזִירוֹ וּמִנְקִשָּׁה הַאֲשָׁה קִיּוֹס קוֹדֵם הִלִּיכְתָּן אֶלֶס מַשְׁכּוּנָה לְשִׁכּוּנָה לֹא הִיָּה
וְרֵבָה אִפִּילוּ כְּאִוִּתָה עֵרְסָא יוֹדְעִין כֹּל אֶחָד כְּהִלִּיכְתָּן חֲזִירוֹ וּמִנְקִשָּׁה הַאֲשָׁה קִיּוֹס קוֹדֵם הִלִּיכְתָּן אֶלֶס מַשְׁכּוּנָה לְשִׁכּוּנָה לֹא הִיָּה
אֶעִי' דְּקִיּוּמָא לֵן כְּרַבָּה דְּלִמֵּר לְפִי שְׁאִין עֲדִים מְזוּיִין לְקִיּוּמוֹ וְלֹא מִשּׁוֹס לְשִׁמָּה מִכִּי מִקְוֵס לְרִיךְ דְּהַשְׁתָּא כָּל מִקְוֵס יוֹדְעִין כְּנִי מִחֲחוּלָא:
וְאִי

יח א ב מ"י פ"ו מהלכות
גיטין הלכה יז סג
עש"נ טו"ש"ע אה"ע סימן
קמב סעיף טו:
י"ג ג (ד) מ"י שם הל"י:
ב ה מ"י שם הלכה ח
וסתם שם טו"ש"ע שם
סעי' א וע"ש:
תוספות ר"ד
לקמיה דר' אלעזר א"ל
אפילו לא כתב ביה אלא
שיטה אחת לשמה שוב
אינו צריך רב אשי אמר
אפילו לא שמע אלא קל
קולמסא קול מגילתא פי'
הברת הקולמסא והקלף
שמשמיעי' קול בשעת
הכתיבה והלכתא כותיה
דרב אשי דתניא כותיה
דחניא המביא גט ממדינת
הים אפי' הוא בבית וסופר
בעלייה הוא בעלייה
וסופר בבית ואפי' נכנס
ויוצא כל היום כשר
בשלמא הוא בעלייה
וסופר בבית קא קא חזי
ליה אלא הוא בבית וסופר
בעלי